

Aan College van burgemeester en wethouders van Groningen

Haren, Onnen, Glimmen, Noordlaren, 27-12-2021

Betreft: Beleidskader Zonneparken

Geacht College,

De verenigingen Dorpsbelangen Onnen, Noordlaren, Plaatselijk Belang Glimmen, Burgercomité Haren en Stichting Landelijk Gebied Haren reageren hierbij op het concept 'Beleidskader Zonneparken in gemeente Groningen'.

De doelstelling van het College voor een energieneutraal Groningen wordt breed gedeeld. Bewoners van het landelijk gebied en de dorpen leven dicht bij de natuur en zien de afname van biodiversiteit. Zij zijn bezorgd over de klimaatcrisis, zetten zich in voor duurzame initiatieven en voelen zich betrokken bij de energietransitie. Door de opstellers van het beleidskader is echter geen beroep gedaan op de kennis en betrokkenheid van onze organisaties. Daardoor missen essentiële inzichten, wat zijn weerslag heeft op het draagvlak voor gemeentelijk beleid.

De keuzes die in het beleidskader staan, kunnen voor het gebied van de voormalige gemeente Haren helaas niet gedeeld worden. De energietransitie heeft grote ruimtelijke gevolgen. Het ruimtebeslag heeft een impact zo groot als de forse bouwopgave van 20.000 woningen. Vanwege het enorme ruimtebeslag van 450 à 650 ha zonneparken moet de ruimtelijke hoofdstructuur vaststaan en geborgd zijn in de Omgevingsvisie. Dan weten de inwoners van Groningen hoe de ruimteclaims worden gecombineerd en samengevoegd zodat het ruimtebeslag minimaal is.

De Omgevingsvisie voor de hele gemeente is er nog niet. De nu gemaakte keuzes voor zonneparken in het landelijk gebied zijn daarom prematuur. Er zijn locaties aangewezen zonder dat de criteria daarvoor bekend zijn. Cultuurhistorie wordt 24 maal genoemd in het beleidskader, maar de Cultuurhistorische Waardenkaart is voor Haren (en Ten Boer) niet beschikbaar. Veel bewoners van het landelijk gebied en de dorpen zijn verontrust door de gebrekkige procedure en de korte tijd die gegeven is voor reacties.

Smeer de energietransitie niet als pindakaas uit over het landschap

(hartenkreet van het College van Rijksadviseurs)

De opstellers van het beleidskader hebben onvoldoende rekening gehouden met de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden van het landelijk gebied. De geprojecteerde zonneparken op de Hondsrug zijn een onaanvaardbare aanslag op het kwetsbare landschap. Het is ook in strijd met de 'Gedragscode zon op land' van Energie Samen en Holland Solar onderschreven door acht landelijke milieuorganisaties. Hierin is afgesproken dat in Nationale Parken geen zonneparken komen. Het Nationaal park Drentsche Aa wordt in het beleidskader niet eens genoemd. De begrenzing staat niet op de kaart.

Het beleidskader gaat voorbij aan de mogelijkheden om zonneparken te combineren met infrastructuur. In 'Zon langs snelwegen' van Rijkswaterstaat staan vele voorbeelden die goed toepasbaar zijn in Groningen. Bundeling van zonneparken met infrastructuur sluit aan bij The Next City en voorkomt

verspilling van ruimte. Zo kan het contrast tussen stad en landelijk gebied worden behouden en verrommeling worden voorkomen.

Kies voor de kracht van contrast [\(klik\)](#)

Het is niet nodig om zonneparken op de Hondsrug te bouwen omdat er voldoende alternatieven zijn om de doelstelling - een energieneutraal Groningen- te halen. Hieronder lichten wij dat toe. Wij worden graag betrokken bij de uitwerking van een beleidskader dat wel kan rekenen op draagvlak en dat geen onnodige schade toebrengt aan het kwetsbare landschap en de archeologische en cultuurhistorische waarden.

Onze punten van kritiek op het beleidskader zijn de volgende:

1. De gemeente kan de energietransitie alleen niet realiseren. Draagvlak is cruciaal. Ambtelijke diensten hebben - geholpen door adviesbureaus en ingehuurde deskundigen- twee jaar de tijd gekregen dit beleidskader op te stellen. De bewoners en onze organisaties mogen in enkele weken reageren. Zij zijn niet door de gemeente geïnformeerd. De communicatie - cruciaal voor draagvlak- is summier en versnipperd. De kaart in het beleidskader (blz. 20) is erg vaag.
2. Wij missen in het beleidskader een visie op zonne-energie als integraal deel van de opgaven in de Omgevingsvisie. Er is geen integrale benadering van de (ruimtelijke) vraagstukken en de plaats van de energietransitie daarin. We missen bijvoorbeeld een visie op de bundeling van infrastructuur en dubbel grondgebruik (zie ook bijlage 2).
3. Het beleidskader sluit niet aan op de Omgevingsvisie The Next City. Een belangrijke keuze hierin is om ruimtelijke ontwikkelingen te concentreren in de ontwikkelzones langs de belangrijke water- en hoofdwegen. Zonneparken hebben een grote ruimtelijke impact en moeten worden gesitueerd in deze ontwikkelzones en langs de hoofdinfrastructuur.
4. Het beleidskader gaat voorbij aan behoud en versterking van de omgevingskwaliteit zoals geadviseerd door het [College van Rijksadviseurs](#) in onder andere [Via Parijs](#). De in het beleidskader voorgestelde 'kleine' zonneparken zijn een aanslag op de omgevingskwaliteit. We sluiten aan bij de hartenkreet van het College: **'Smeer de energietransitie niet als pindakaas uit over het landschap'**.
5. Het beleidskader zou de status moeten krijgen van een 'integrale gemeentelijke gebiedsvisie' en 'passen binnen het provinciale beleid' (blz. 7). Maar er is geen integrale afweging gemaakt. De cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden zijn niet meegewogen. Daarom kan het ook niet worden vastgesteld als 'integrale gebiedsvisie', laat staan 'passen in het provinciaal beleid'.

6. Inhoud en procedure van het beleidskader geven onvoldoende rechtsbescherming om de landschappelijke en cultuurhistorische waarden te beschermen. De voorwaarden die gesteld worden aan realisatie van zonneparken zijn (juridisch) niet waterdicht. Projectontwikkelaars kunnen met schijnconstructies de voorwaarden ontwijken.
7. De gemeente beweert in de media en in het beleidskader (blz. 9) dat het beleidskader een voortzetting is van het beleid van de voormalige gemeente Haren. Dat is niet waar. Immers, in het Harense beleid (2017) staat: *“de gemeente kiest ervoor om het buitengebied in principe uit te sluiten voor de ontwikkeling van zonneparken; dit geldt voor alle gebieden. Alleen bij hoge uitzondering kunnen zonneparken worden toegelaten.”* Bij hoge uitzondering is iets anders dan op 9 locaties zonneparken tot 10 ha toestaan.
8. In de [‘Gedragscode zon op land’](#) van Energie Samen en Holland Solar met acht landelijke milieuorganisaties¹ staat dat zonneparken in het Nationaal Park Drentsche Aa moet worden uitgesloten. De criteria voor de aanwijzing van het Nationaal Park Drentsche Aa (gaaf landschap van hoge cultuurhistorische betekenis en grote natuurwaarden) laten de zonneparken niet toe.
9. In de [Green Deal 221](#) van de VNG, IPO, diverse ministeries, milieufederaties en vele anderen is afgesproken om participatieprocessen te verbeteren bij duurzame energieplannen en -projecten. Informatie, kennis, ervaringen en standpunten moeten vroegtijdig en beter worden gedeeld. De gemeente houdt zich niet aan de Green deal, nu er geen participatie van bewoners is geweest.
10. De aangewezen locaties liggen in het [‘Unesco Global Geopark de Hondsrug’](#), het enige Global Geopark in Nederland. Deze bijzondere status brengt de verplichting voor lokale overheden met zich mee om de cultureel historische en landschappelijke waarden van het gebied te behouden. Zonneparken op de aangewezen locaties zijn een ernstige aantasting van deze waarden en brengen de status van werelderfgoed in gevaar.

Zonnepanelen op alle grote parkeerplaatsen zoals P+R Haren (2,5 hectare)

11. De zonneladder wordt genegeerd. De capaciteit op daken is niet geïnventariseerd. Dat ‘separaat beleid’ voor zon op daken wordt ontwikkeld (blz. 7 beleidskader) is volstrekt onvoldoende. ‘Zon op alle daken’ is trede 0 van de zonneladder (zie bijlage 3). Voordat zonneparken in het landschap worden toegestaan moeten de daken zijn benut.

¹ Samen en Holland Solar samen met Greenpeace, Milieudefensie, Natuur & Milieu, de Natuur en Milieufederaties, Natuurmonumenten, NLVOW, Vogelbescherming Nederland

12. In het landelijk gebied is een enorme capaciteit voor zonnestroom op de grote boerschuren. Veel meer dan nodig is voor eigen gebruik. Het beleidskader biedt geen oplossing voor de afname van deze enorme hoeveelheid zonnestroom. De stroom die nu aan het net wordt geleverd, is vrijwel niets waard. Initiatieven en investeringen blijven dan uit. Eerst moeten er garanties zijn dat deze capaciteit wordt benut voordat eventueel zonneparken in het landschap worden toegestaan.
13. 'Trede 1: no regret' ('prioriteit aan onbenutte locaties met potentieel dubbelgebruik, zoals vuilstorten, slibdepots en grote parkeerterreinen (blz. 11)) wordt overgeslagen. Potentiële locaties worden niet genoemd zoals: P+R Haren, parkeerterrein NS-station, Hortus, sportterreinen, vuilstort de Vork et cetera).
14. Als al sprake zou kunnen zijn van zonneparken in het landelijk gebied van de voormalige gemeente Haren, is de voorgestelde maximale maat voor 'kleine' parken van 10 ha veel te groot. Wat 'klein' is in een grootschalig landschap rond Ten Boer, kan veel te 'groot' zijn in het kleinschalige landschap op de Hondsrug. Echter, de kleinschaligheid van het Hondsruglandschap laat zonneparken niet toe, tenzij je dat landschap wilt opofferen.
15. De aanwijzing van het 'zoekgebied de Vork' moet worden ingetrokken. Dit is bij de bespreking van het Groenplan 26 augustus 2020 door het college toegezegd. De aanwijzing legt een onaanvaardbare beperking op aan de bedrijfsvoering van een melkveebedrijf.
16. Bij het opstellen van het beleidskader is geen kennisgenomen van de meest recente inzichten zoals bijvoorbeeld ['Zon langs snelwegen' van Rijkswaterstaat](#), 2019.
17. De pacht voor landbouwgrond is ongeveer 600 euro per jaar per ha. Bij een zonnepark kan de grond 7000 euro per jaar opbrengen. De wethouder zegt in de media "dat niemand verplicht is om land af te staan voor zonnepanelen". Dat is naïef en gaat voorbij aan de werking van de markt en het feit dat sommige van de aangewezen locaties eigendom zijn van projectontwikkelaars.
18. Zonneparken worden voorzien van 2 meter hoge hekken om diefstal en vernieling tegen te gaan. Reeën, dassen, vossen, hazen komen er niet meer doorheen. Vele kilometers hek zullen de migratie en het foerageren van het wild blokkeren.

Wij verzoeken het College zich maximaal in te zetten voor 'zon op daken' en de genoemde alternatieve locaties, alvorens te beslissen over zonneparken in het kwetsbare landschap van de voormalige gemeente Haren. Wij vertrouwen erop dat u daarbij met onze bezwaren rekening houdt en geen onomkeerbare stappen neemt zonder raadpleging van de inwoners van deze gebieden. Graag dragen wij bij aan de totstandkoming van een beleidskader dat kan rekenen op draagvlak bij de inwoners van de dorpen en het landelijk gebied.

Met vriendelijke groet,

Dorpsbelangen Onnen
Jan Bunt (voorzitter)

Dorpsbelangen Noordlaren
Aldert Jan van Dijk (voorzitter)

Vereniging Plaatselijk Belang Glimmen
Iris Michel-van der Molen (voorzitter)

Stichting Landelijk Gebied Haren
Thouraya Dil (voorzitter)

Burgercomité Haren
Jons Straatman (secretaris)

Bijlage 1: Uitsneden van de gemeentelijk kaart voor de 9 locaties in het landelijk gebied van de voormalige gemeente Haren die zijn aangewezen voor zonneparken

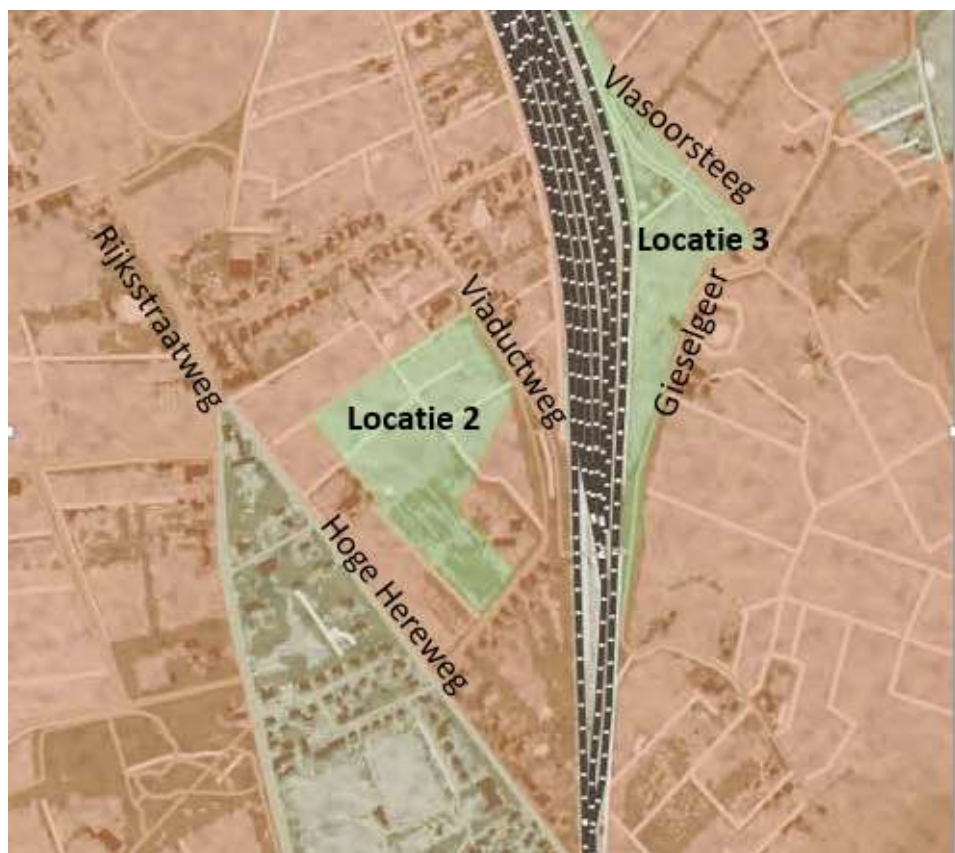
Bijlage 2: Alternatieven, voorbeelden van zonnepanelen op en langs spoor- en hoofdwegen parkeerterreinen, gevels, et cetera.

Bijlage 3: Verklarende woordenlijst

Bijlage 1: Uitsneden van de kaart in het beleidskader, 9 locaties in het gebied van de voormalige gemeente Haren die zijn aangewezen voor zonneparken

Locatie 1 Felland

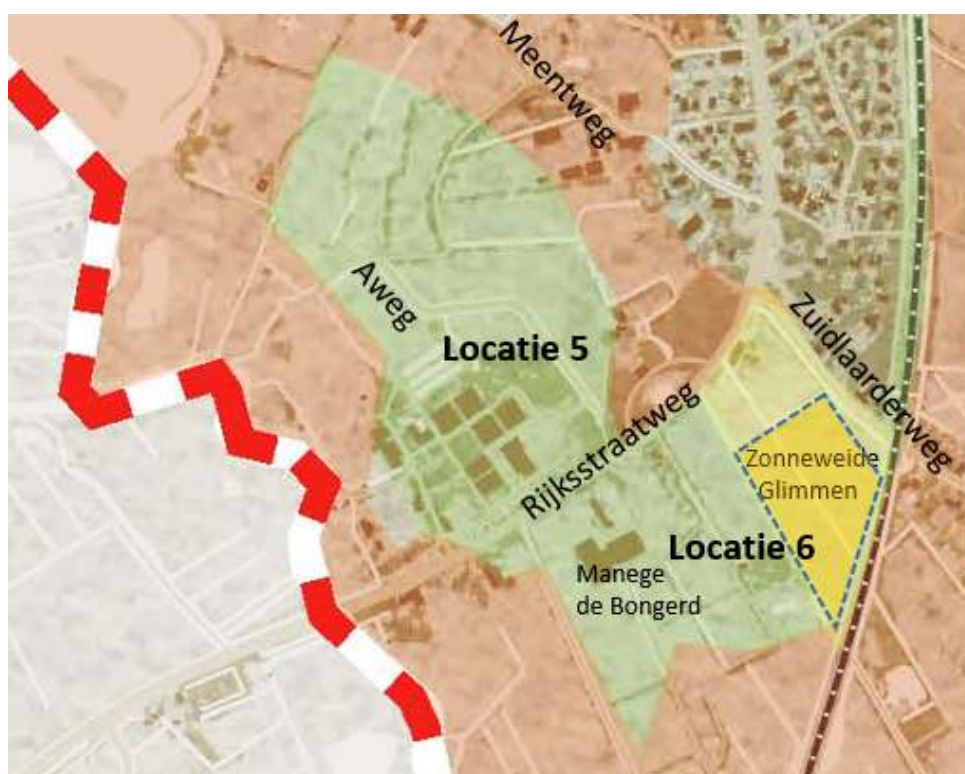

Locatie 2 Glimmen

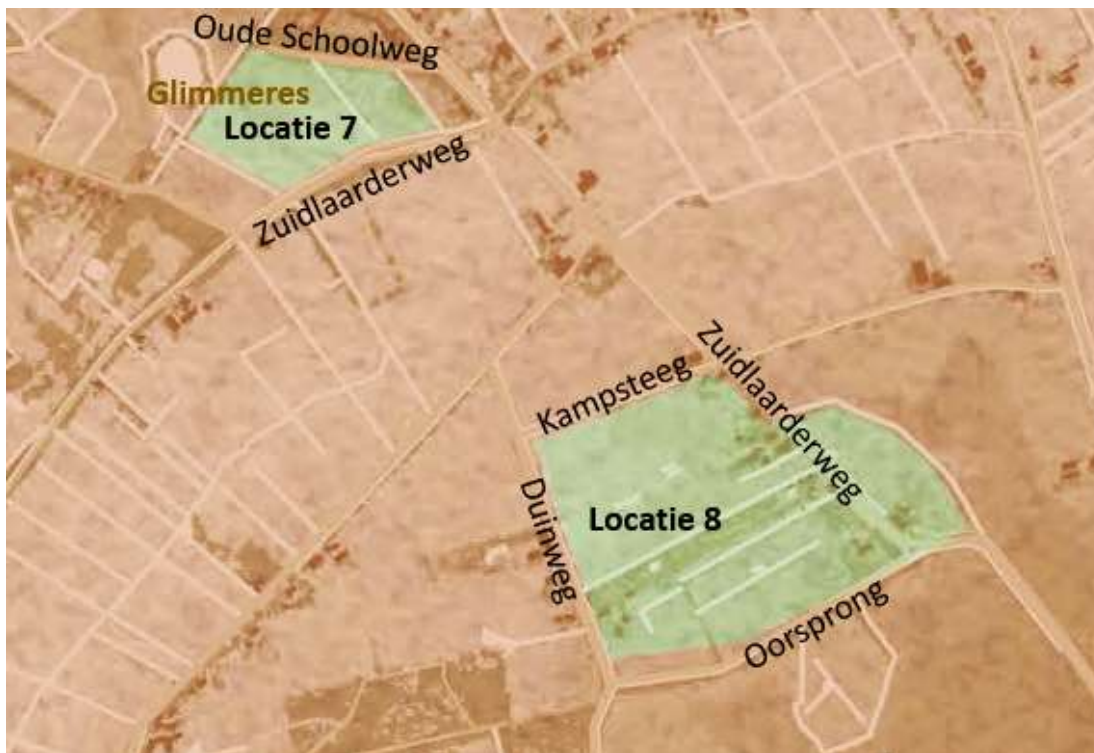
Locatie 3 Onnen

Locatie 4 Onnen (deels op de Onneres)

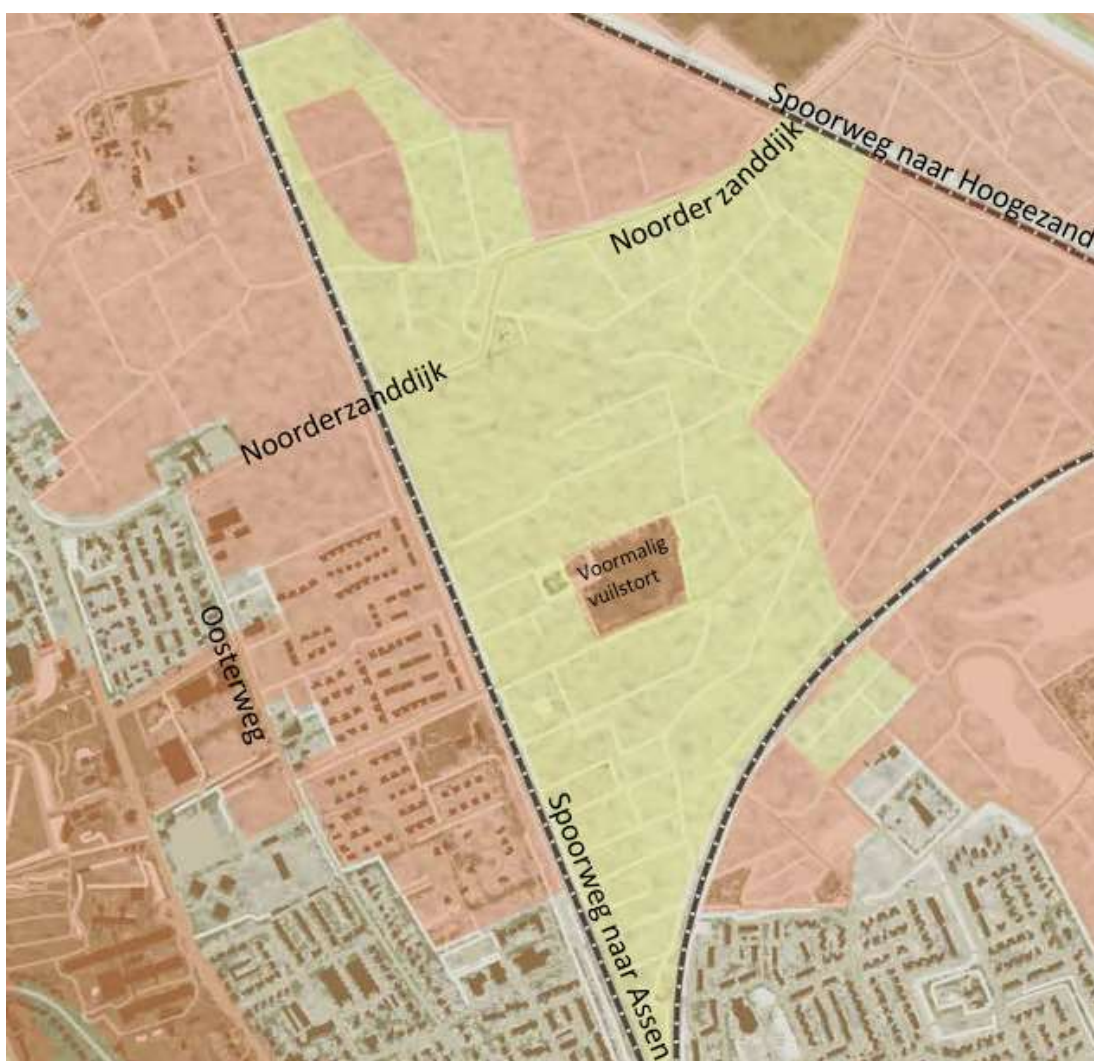

Locatie 5 Glimmen ten noorden Rijksstraatweg Locatie 6 ten zuiden Rijksstraatweg (deels vergund)

Locatie 7 Glimmeres deels op de Glimmeres

Locatie 8 Noordlaren

Locatie 9 de Vork

Bijlage 2: Alternatieven, voorbeelden van zonnepanelen op en langs spoor- en hoofdwegen, parkeerterreinen, gevels, etc.

De energietransitie moet gekoppeld worden aan andere ruimtelijke opgaven. Dat is niet makkelijker, maar wel effectiever, goedkoper, duurzamer en het bespaart schaarse ruimte.

Zonnepanelen op de ringwegen rond Groningen

Zonnepanelen op alle grotere parkeerplaatsen zoals P+R Haren (2,5 hectare)

Zonnepanelen langs de A7 en de A28 goed mogelijk

Modulair geluidscherm met geïntegreerde PV-installatie langs de A50

Hoeveel zonnepanelen kunnen er op alle grote parkeerplaatsen?

Zonne panelen op alle overkappingen

Geïntegreerde zonnepanelen op geluidschermen

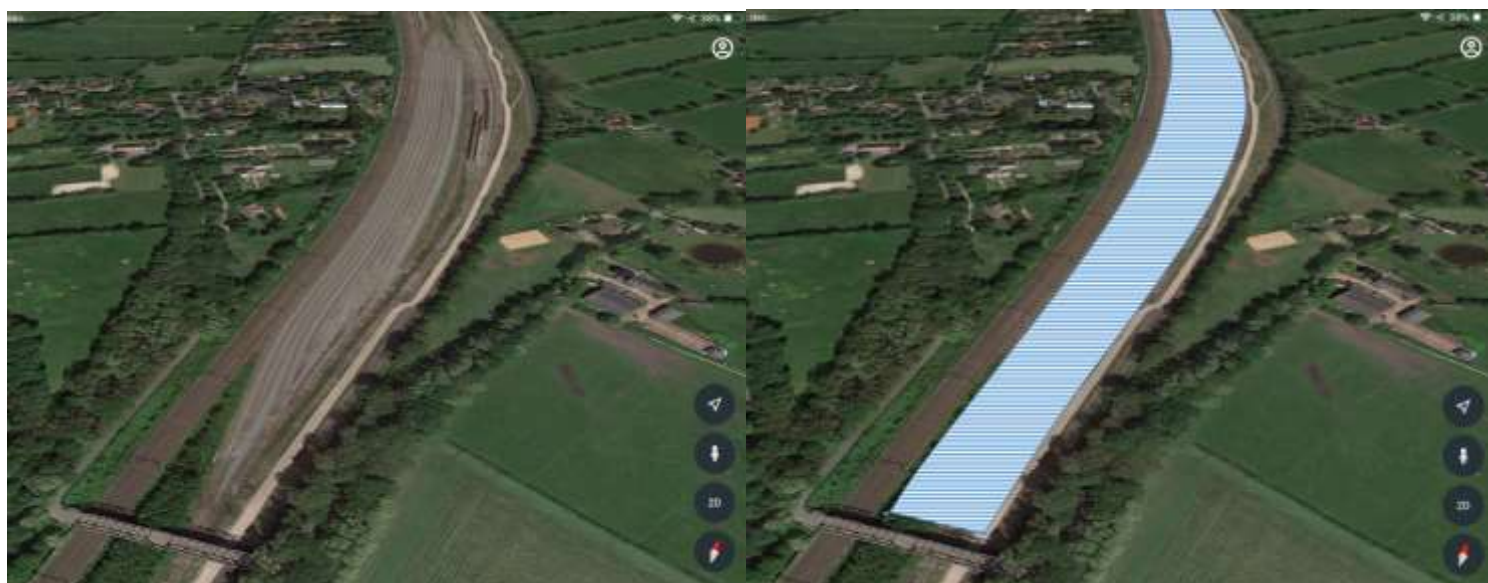
Langs het spoor

Waarom niet hier? Spoorlijn bij de Vork

Geluidschermen met zonnepanelen langs spoor Roosendaal

*Voormalig rangeerterrein Onnen 6 ha
(deel zonder bovenleidingen)*

Zonnepanelen op gevels

Zonnepanelen op gevels

panelen die energie opwekken en isoleren

Zonnedakpannen

Milieudienst gemeente Groningen Rouaanstraat: Oppervlak 2,4 ha. en geen zonnepaneel te zien

Verklarende woordenlijst

College van Rijksadviseurs: is een college van vier onafhankelijk experts op hun vakgebied: de Rijksbouwmeester, de Rijksadviseur voor de fysieke leefomgeving, de Rijksadviseur landschap en de Rijksadviseur cultureel erfgoed. Het College adviseert het Rijk over ruimtelijke kwaliteit. De urgente thema's van nu zijn: transformatie, mobiliteit en de stad, de impact van de energietransitie.

Dubbel grondgebruik: is het gebruik van de grond voor meerdere functie tegelijk. Bijvoorbeeld een zonnepak op palen boven een parkeerterrein of boven een weg.

ha hectare: 100x100m, dus 10.000m².

Omgevingsvisie: is een plan waarin de gemeente voor het hele grondgebied haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastlegt. Het plan moet een integrale visie geven op alle ruimtelijke functies zoals wonen, werken, verkeer, natuur en landschap, recreatie, etc. Een Omgevingsplan wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

The Next City: is de Omgevingsvisie die de gemeenteraad in 2018 vaststelde voor het grondgebied van de gemeente voor de samenvoeging met Haren en Ten Boer.

Kracht van Contrast: is een rapport van de Stichting Landelijk Gebied Haren als haar bijdrage aan het opstellen van de nieuwe Omgevingsvisie voor het grondgebied van de hele nieuwe gemeente, dus inclusief de voormalige gemeenten Haren en Ten Boer. De visie van de stichting is dat het contrast tussen stad en landelijk gebied zeer waardevol is, kansen biedt en behouden en verstrekt moet worden.

MWp Megawattpiek: theoretisch vermogen van een zonnepark uitgedrukt in Megawatts. Een Megawattpiek neemt ongeveer een hectare ruimte in beslag en produceert grofweg 1 Gigawattuur elektriciteit per jaar oftewel 1 miljoen kWh, wat gelijkstaat aan het stroomgebruik van ca. 3500 gemiddelde huishoudens.

Zonnepark: een grondgebonden of drijvende installatie voor de productie van zonnestroom en zonnewarmte met een omvang groter dan 200m²

Via Parijs: is een publicatie van het College van Rijksadviseurs waarin zij wil laten zien dat ons land door de energietransitie 'Via Parijs' rijker, schoner en hechter kan worden.

Zonneladder: is een schema om tot een verantwoorde en logische locatiekeuze voor zonneparken te komen waarbij de schade aan waardevol landschap en agrarisch gebruik zo klein mogelijk is:

- Trede 0: zon op alle daken - zonnepanelen op daken altijd de voorkeur
- Trede 1: no regret, prioriteit aan onbenutte locaties met potentieel dubbelgebruik
- Trede 2: zorgvuldig inpassen, braakliggende bedrijfsterreinen, restruimtes langs infrastructuur voor transport, energie- of watervoorziening en gebieden in transitie
- Trede 3: slim combineren met andere ontwikkelingen in de stads- en dorpsranden
- Trede 4: grootschalig, ontwikkelingen op minder hoogwaardige agrarische gronden